

Magdalena Kogut-Jaworska

Uniwersytet Szczeciński
Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług
magdalena.kogut@wzieu.pl

Bogdan Wankiewicz

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu
bogdan.wankiewicz@wp.pl

Zrównoważony rozwój w polityce regionalnej – przykład Strategii Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku

Kody JEL: F42, F63, H41, H87

Słowa kluczowe: rozwój regionalny, rozwój zrównoważony, strategia rozwoju województwa

Streszczenie. Dla sformułowania zasadniczych celów polityki rozwoju istotne jest uporządkowanie rozlicznych działań organów samorządowych w relacjach z polityką unijną i krajową, sferą regulacyjno-prawną, czy też redystrybucyjną. Podejmując działania w tym zakresie, władze samorządowe powinny mieć zawsze na uwadze paradygmat rozwoju uwzględniającego równoległe płaszczyznę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, czyli rozwoju zrównoważonego.

Artykuł przedstawia przykłady dokumentów programowych opracowywanych na szczeblu krajowym oraz regionalnym, których celem jest wskazanie głównych założeń rozwojowych, a w szczególności wskazuje na ich stopień spójności w kontekście realizacji założeń paradygmatu rozwoju zrównoważonego. Głównym zamierzeniem badawczym opracowania jest przedstawienie istoty i zakresu strategii rozwoju o charakterze krajowym i regionalnym oraz dokonanie próby oceny korzyści związanych z ich wdrożeniem.

Wprowadzenie

Funkcjonujący w Polsce system zarządzania rozwojem z założenia umożliwia sprawne kierowanie polityką rozwoju w kraju. Pozwala zaplanować rozwój w taki

sposób, by na różnych szczeblach władzy (państwowej oraz samorządowej) realizowane były szczególne, różne i specyficzne dla tych poziomów lecz w całości spójne cele rozwojowe. Polityka rozwoju planowana jest w taki sposób, aby w procesy pobudzania rozwoju włączać i angażować różne podmioty. Usankcjonowanie planowania na poziomie krajowym oraz regionalnym jest ważne, gdyż dzięki niemu określone zostają zamierzenia i sposoby racjonalnego gospodarowania z natury rzadkimi zasobami. Trzonem systemu zarządzania rozwojem jest ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Ustawa, 2006), która wpisując się w krajowy system normatywny, uwzględnia konstytucyjny porządek prawny, wprost odnosząc się do jego zasad. W szczególności określa takie pojęcia, jak polityka rozwoju, wskazuje na główne dokumenty programowe, a także wymienia główne podmioty prowadzące politykę rozwoju oraz tryb współpracy między nimi.

Warunki programowania rozwoju w Polsce uwarunkowane są wieloma dokumentami o randze międzynarodowej określającymi drogę do implementacji rozwoju zrównoważonego. Wśród nich wymienia się m.in. Agendę 21, Deklarację Milenijną, Strategię Zielonego Wzrostu UE oraz Strategię Europa 2020. Oprócz tego model rozwoju zrównoważonego jest wyraźnie eksponowany w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 oraz w aktualizowanych na poziomie regionalnym strategiach rozwoju województw.

Celem opracowania jest dokonanie przeglądu literatury i dokumentów regulujących kwestie kierunków programowania rozwoju, a także określenie, w kontekście koncepcji zrównoważonego rozwoju, stanu relacji między dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym i regionalnym (na podstawie Strategii Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku). Wnioski skonstruowano przy wykorzystaniu analizy, porównań w przestrzeni, jako głównych metod badawczych, natomiast za główne narzędzie badawcze obrano matrycę relacyjną.

1. Ewolucja koncepcji zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego

Rozwój regionalny to złożony proces, który wymaga podejścia interdyscyplinarnego. Bez szczegółowej analizy uwarunkowań i potrzeb wdrażanie systemowych rozwiązań poprawiających warunki rozwoju bezpośrednio w danym regionie może prowadzić do utraty czasu, kapitału i zasobów ludzkich (Šabić, Vujadinović, 2017, s. 467). Koncepcja *sustainable development* rozwijana na świecie już niemal od 50 lat próbuje pomóc ukierunkować rozwój regionalny tak, by wszystkie jego płaszczyzny rozwijały się równolegle, bez straty ani uszczerbku w sferze środowiskowej, społecznej i ekonomicznej. Rozwój zrównoważony jest celem globalnym. Istnieje ogromna niepewność odnośnie do tego, czy jest on jednakowo rozumiany przez wszystkich odpowiedzialnych za kształtowanie warunków do rozwoju i czy jego efekty rzeczywiście sprawią, że sytuacja społeczna, gospodarcza i przyrodnicza będzie się w przyszłości znacząco różnić na korzyść od sytuacji obecnej (Caratti, Locascio, 2006, s. 5).

Badania problematyki zrównoważonego rozwoju obejmują wielowymiarową analizę polityk prowadzonych na różnych szczeblach administracji publicznej. W tym zakresie warto odnieść się do literatury zagranicznej i wskazać na badania M. Giaoutzi i P. Nijkamp (1994), P. Gutman (2007) oraz A. Wallis, A. Richards, K. O'Toole, B. Mitchell (2007), którzy w dość szerokim zakresie odnosili się do głównych założeń tej koncepcji. Wielu autorów traktuje koncepcję zrównoważonego rozwoju jako zamkniętą, skupiając swą uwagę na jej trwałości i analizując korzyści, jakie ona przynosi – G.H. Brundtland (1987) oraz A.A. Batabyal i P. Nijkamp (2008), inni zaś wciąż prowadzą interdyscyplinarne analizy, zastanawiając się, czy koncepcja ta nadal jest potrzebna i jak ją wzmocnić, by jej wdrożenie przyniosło lepsze wyniki, np. A. Renda (2017). Tego typu badania prowadzi również polscy badacze m.in. B. Borusiak, K. Pająk (2015), S. Korenik (2011), T. Borys (2012), P. Wołczek (2014), L.W. Zacher (2008).

Ewolucja koncepcji zrównoważonego rozwoju w literaturze jest dość szeroko opisana.

Ciekawe, pięcioletnie podejście prezentuje ujęcie procesu ewolucji T. Borysa i S. Czai (2009), którzy do głównych jego etapów zaliczyli:

- etap pierwszy – inspiracji, obejmujący narodziny idei i pierwsze próby jej identyfikacji, podejmowane na przełomie lat 60. i 70. XX wieku;
- etap drugi – dojrzwiania, charakteryzujący się intensyfikacją prac nad nadaniem treści koncepcji zrównoważonego rozwoju, zakończonych pod koniec lat 80. XX wieku przygotowaniem raportu *Our Common Future* (1987);
- etap trzeci – fascynacji, związany z gwałtownym wzrostem zainteresowania koncepcją *sustainable development* w okresie poprzedzającym Szczyt Ziemi w Rio de Janeiro (1992);
- etap czwarty – implementacji, obejmujący okres po 1992 roku, kiedy podjęto liczne działania mające na celu wdrażanie idei zrównoważonego rozwoju do praktyki życia społecznego i gospodarczego, w omawianym okresie szczególnego znaczenia na poziomie organizacji nabiera idea etyki biznesu i jego społecznej odpowiedzialności;
- etap piąty – wątpliwości, obejmujący przyjęcie Milenijnych Celów Rozwoju (2000), przygotowania do Szczytu Ziemi w Johannesburgu (2002) oraz lata następne, kiedy zaczęły pojawiać się wątpliwości odnośnie do możliwości konkretyzacji i realności realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w praktyce.

Historyczne podejście do ewolucji koncepcji zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego prezentuje natomiast A. Kłos, która skupiając uwagę na instytucjonalnych aspektach, wyróżnia następujące etapy (2017, s. 95):

- zwołanie w 1968 roku Międzyrządowej Konferencji Ekspertów Naukowych UNESCO, której rezultatem było opracowanie międzynarodowego interdyscyplinarnego programu „Człowiek i biosfera” (MAB);
- opracowanie w 1987 roku raportu Światowej Komisji Środowiska i Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) pt. „Nasza wspólna przyszłość”, w którym zdefiniowano pojęcie zrównoważonego rozwoju (*Sustainable Development*) oraz

sformułowano pierwszą jego definicję, zgodnie z którą jest to „proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia, w sposób umożliwiający realizację tych samych dążeń następnym pokoleniom”,

- przyjęcie „Agendy 21” w 1992 roku, zawierającej program działań koniecznych do podjęcia w perspektywie XXI wieku w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju w skali globalnej,
- przyjęcie w pierwszej połowie 2011 roku „Strategii zielonego wzrostu” (*Green Growth Strategy*) opracowanej przez OECD, która wskazuje na instrumenty wspomagające rozwój, obejmujące przede wszystkim instrumenty rynkowe, uregulowania i normy prawne, środki wspomagające prace badawczo-rozwojowe i in.,
- opracowanie i przyjęcie w 2012 roku koncepcji prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju (podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro),
- wyznaczenie przez ONZ w 2015 roku w Nowym Jorku „17 celów zrównoważonego rozwoju” (tzw. *Sustainable Development Goals*) oraz 169 szczegółowych zadań mających na celu wskazanie obszarów wymagających szczególnych nakładów i uwagi przy podejmowaniu decyzji w zakresie działań prowadzących do zapewnienia zrównoważonego rozwoju na poziomie regionalnym i globalnym („Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju – 2030” podpisano 25 września 2015 roku).

Należy wskazać, że początkowo dyskusje wokół zrównoważonego rozwoju ograniczały się do możliwości zmniejszenia negatywnego wpływu gospodarki na środowisko przyrodnicze. Później dopiero koncepcja ta nabrała pełniejszego wymiaru, wyrównując znaczenie trzech czynników rozwoju, tj. poszanowania środowiska, postępu społecznego i wzrostu gospodarczego. Aktualnie paradygmat zrównoważonego rozwoju coraz częściej stanowi główny trzon dyskusji nad rozwojem na każdym szczeblu zarządzania publicznego, stając się podstawą horyzontalną, która jest odzwierciedlana we wszystkich politykach rozwoju (światowych, europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych).

2. Miejsce polityki regionalnej w dokumentach strategicznych na poziomie kraju i województwa

Strategia rozwoju kraju, czy też strategia rozwoju województwa, jest jednym z podstawowych narzędzi zarządzania rozwojem. W ogólnym rozumieniu można przyjąć, że strategia rozwoju jest zbiorem perspektywicznych celów, które ulegają pewnym modyfikacjom w zależności od zmieniających się warunków. Z drugiej strony strategia rozwoju jest koncepcją służącą określeniu i zaangażowaniu niezbędnych zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów. Każda strategia rozwoju określa zatem sposoby postępowania zapewniające osiągnięcie określonych celów wraz z optymalnym rozmieszczeniem zasobów, które to w zależności od zmieniających się uwarunkowań powinny być rozpatrywane w kategoriach otwartego i dynamicznego procesu.

Strategia rozwoju województwa jest podstawowym i najważniejszym dokumentem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej. Jest to dokument strategiczny, wyznaczający główne kierunki rozwoju regionu. Określa on obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni regionalnej. Zapisy wynikające z ustawy o samorządzie województwa wskazują, że podstawowa odpowiedzialność samorządu województwa w tworzeniu i realizacji strategii rozwoju koncentrować się powinna na kształtowaniu szeroko rozumianej świadomości obywatelskiej i kulturowej, nowoczesnym rozwoju gospodarczym, a także zrównoważonym gospodarowaniu środowiskiem i przestrzenią. W wypadku natomiast strategii rozwoju kraju jest ona główną, długofalową strategią rozwojową kraju, która określa najważniejsze trendy, wyzwania rozwoju, a także koncentruje się na metodach doprowadzenia do zwiększenia skuteczności i efektywności państwa na podstawie współpracy z obywatelami. Z założenia strategia rozwoju kraju zakłada realizację modelu państwa optimum, którego sposobem na tworzenie warunków do rozwoju jest przejrzystość (np. prawa, procedur i procesu decyzyjnego), efektywność (np. sprawna komunikacja i wymiana dokumentów), szeroka współpraca przy realizacji zadań i rozwiązywaniu problemów między różnymi podmiotami, w tym między rządem a samorządem terytorialnym; zaangażowanie i uczestnictwo obywateli w procesie podejmowania decyzji przez administrację publiczną.

Niezwykle ważnym elementem obecnych procesów programowania rozwoju na szczeblu regionalnym i krajowym jest wdrożenie do planów strategicznych zasad zrównoważonego rozwoju.

Obecny model rozwoju został określony w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR, 2020), który stanowi model zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju. Założeniem strategii, która jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, jest zbudowanie siły konkurencyjnej wyposażonej w takie czynniki wzrostu, które zapewnią udział i korzyści wszystkim grupom społecznym, a potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans pokoleń przyszłych. Ważne ma być przy tym znaczenie odpowiedniego postrzegania procesów rozwojowych w kontekście ich znaczenia dla obywateli. Oczekiwanym efektem SOR powinno być zwiększanie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Przykładem strategii regionalnej jest natomiast Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030¹. Jest to strategia, która ze względu na zmieniające się uwarunkowania podlega aktualizacji, co w szczególności odnosi się do katalogu celów rozwojowych wyznaczanych poszczególnym obszarom aktywności samorządu województwa.

Strategia rozwoju województwa do roku 2030 identyfikuje obszary priorytetowe, dla których sformułowano cele strategiczne, a te z kolei zbieżne są z politykami rozwoju

---

¹ 19 kwietnia 2017 roku Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego, Uchwałą nr 592/17 przyjął projekt Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030. Obecnie strategia jest na etapie przyjmowania przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego.

województwa zachodniopomorskiego. Wybrane i usystematyzowane działania sektorowe realizowane mają być w ramach spójnej wizji rozwoju województwa zachodniopomorskiego i są skorelowane ze strategicznymi wyborami lub też stanowią ich dopełnienie.

3. Zbieżność strategii regionalnej z założeniami strategii rozwoju kraju pod kątem zrównoważonego rozwoju

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) uwzględnia zapisy Agendy 2030, a jej zapisy spójne są z wizją świata wolnego od ubóstwa, w którym każdy człowiek ma możliwość korzystania z rozwoju. Zbieżność zapisów między dokumentami zauważalna jest na poziomie celów i działań priorytetowych. Z kolei Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku (SRWZ) zachowuje spójność z SOR, a ponadto z zapisami Agendy 2030. Powiązane cele polityki rozwoju województwa są bowiem spójne z celami krajowej polityki rozwoju w sposób zapewniający zachowanie komplementarności interwencji rządu i samorządu na obszarze regionu (por. tab. 1).

Potrzeba zachowania spójności między dokumentami strategicznymi ważnymi dla tworzenia polityki rozwoju na poziomie regionalnym wynika z wdrożonego na poziomie ministerialnym zintegrowanego systemu programowania rozwoju (integracji programowania społeczno-gospodarczego i planowania przestrzennego).

Z badania zbieżności między celami rozwoju SOR 2020 (z perspektywą do 2030 roku) i SRWZ 2030 a Agendą 2030 (por. tab. 1) opartego na matrycy relacyjnej wynika, że dokumenty mające zasadniczy wpływ na politykę regionalną są zbieżne z założeniami koncepcji zrównoważonego rozwoju. Widoczne jest to zarówno na poziomie wizji, które to równoważą sfery: społeczną, gospodarczą oraz środowiskową, jak i celów szczegółowych. Zawarte w obu dokumentach wizje rozwoju odnoszą się do poprawy jakości życia obywateli przy uwzględnieniu aspektów ekonomicznych i środowiskowych. Podobna zbieżność z celami rozwoju zrównoważonego występuje na poziomie celów, które to wyraźnie nawiązują do paradygmatu rozwoju dojrzałego, opartego na takich filarach, jak innowacyjność, efektywność, włączenie społeczne i gospodarcze, spójność terytorialna, partnerstwo, poszanowanie i dbałość o środowisko.

Podsumowując, warto wskazać, że interwencja publiczna będąca efektem powyższych założeń powinna być efektem zintegrowanego, spójnego, komplementarnego działania władz publicznych na każdym z omawianych poziomów programowania rozwoju. Koncentracja działań zbieżnych z zapisami dokumentów strategicznych zarówno krajowych, jak i regionalnych, pozwoli na osiągnięcie zakładanych celów i efektów rozwojowych, a ponadto przyniesie największą wartość dodaną zakładaną przy efekcie synergii i współdziałania między podmiotami programowania strategicznego. Koncentracja działań i środków gwarantująca większe osiągnięcie spójności w rozwoju na poziomie regionalnym powinna jednocześnie przyczynić się także do lepszego osiągnięcia celów spójnych gospodarczo, społecznie, ekologicznie, czyli realizujących koncepcje rozwoju zrównoważonego.

Tabela 1. Matryca relacyjna. Stopień zbieżności między celami rozwoju SOR 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i SRWZ 2030 a Agendą 2030

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)		Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030	
Kategoria			
Wizja rozwoju/cel strategiczne	„Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Oczekiwany efekt realizacji Strategii to: – wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, – zwiększenie przeciętnego dochodu gospodarstw domowych do 76–80% średniej UE do roku 2020, a do roku 2030 zbliżenie do poziomu średniej UE, – zmniejszanie dysproporcji w dochodach między poszczególnymi regionami.	Wizja rozwoju/cel strategiczne	„Pomorze Zachodnie – lider »niebieskiego« i »zielonego« wzrostu zapewniającego wysoką jakość życia mieszkańców”. Oczekiwane efekty realizacji Strategii to: – kapitalizacja potencjału środowiskowego i terytorialnego regionu – w szczególności wykorzystanie zasobów przyrodniczych (przede wszystkim dostępu do morza) oraz przygranicznego położenia regionu do rozwoju gospodarczego, – silna pozycja krajowa i międzynarodowa głównych ośrodków miejskich regionu, zwłaszcza Szczecina i jego obszaru metropolitalnego, – poprawa sytuacji obszarów problemowych województwa, – poprawa sytuacji demograficznej i w zakresie kapitału społecznego
Cele szczegółowe	Cele Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Cele szczegółowe	Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030
I	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);	I	Wzmocnienie roli województwa w relacjach międzyregionalnych i transgranicznych (cele rozwojowe WZ: Wzmocnienie bałtyckiego wymiaru polskiej polityki regionalnej i europejskiej; Rozwój relacji społeczno-ekonomicznych z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską; Nadanie pełnego wymiaru współpracy województwa w ramach Polski Zachodniej)
II	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);	II	Zwiększenie konkurencyjności i efektywności gospodarki Pomorza Zachodniego (cele rozwojowe WZ: Rozwój inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego; Budowa potencjału innowacyjnego i internacjonalizacji dużych i średnich przedsiębiorstw w regionie; Zwiększenie zaangażowania inwestycyjnego w regionie oraz poziomu przedsiębiorczości)
			Spójność z koncepcją zrównoważonego rozwoju – cele Agendy 2030*
			4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14,
			2, 4, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 16

III	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE)	3, 8, 9, 11, 16, 17	III IV	Integracja obszarów funkcjonalnych oraz ich powiązań w obrębie województwa (cele rozwojowe WZ: Wzmocnienie pozycji i warunków zrównoważonego rozwoju głównych ośrodków miejskich; Rozwój regionalnych systemów infrastrukturalnych; Upowszechnianie i podnoszenie poziomu usług publicznych; Wzmocnienie systemów planowania i zarządzania rozwojem obszarów funkcjonalnych; Poprawa sytuacji demograficznej województwa) Dostosowanie funkcjonowania samorządów do zmieniających się trendów społeczno-gospodarczych (cele rozwojowe WZ: Optymalizacja wykorzystania zasobów i kompetencji; Wzmocnienie zdolności do współpracy)	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 10, 13, 17.
-----	---	---------------------	---------------	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie: MIIR (2018) Pobrane z: www.miir.gov.pl/sites/bip.wzp.pl/sites/bip.wzp.pl/files/articles/projektsrwz201808_2.pdf (1.05.2018).
Warsaw (2018). Pobrane z <http://www.un.org.pl/>, MR (2018). Pobrane z: <https://www.polskapomoc.gov.pl/>, Urząd Marszałkowski Woj. Zachodniopomorskiego (2018). Pobrane z: http://bip.rbp.wzp.pl/sites/bip.wzp.pl/sites/bip.wzp.pl/files/articles/projektsrwz201808_2.pdf (1.05.2018).

*Cele Zrównoważonego Rozwoju (objaśnienie do numeracji w tabeli):

1. Eliminacja ubóstwa we wszystkich jego formach na całym świecie;
2. Eliminacja głodu, osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego i lepsze odżywianie oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa;
3. Zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu;
4. Zapewnienie wszystkim edukacji wysokiej jakości oraz promowanie uczenia się przez całe życie;
5. Osiągnięcie równości płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt;
6. Zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;
7. Zapewnienie wszystkim dostępu do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie;
8. Promowanie stabilnego, zrównoważonego i inkluzyjnego wzrostu gospodarczego, pełnego i produktywnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich ludzi;
9. Budowa stabilnej infrastruktury, promowanie zrównoważonego przemysłowego i innowacyjnego;
10. Zmniejszenie nierówności w krajach i między krajami;
11. Uczynienie miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;
12. Zapewnienie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji;
13. Podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;
14. Ochrona oceanów, mórz i zasobów morskich oraz wykorzystywanie ich w sposób zrównoważony;
15. Ochrona, przywracanie oraz promowanie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymanie i odwracanie procesu degradacji gleby oraz powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej;
16. Promowanie pokojowego i inkluzyjnego społeczeństwa, zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz budowę na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji, sprzyjających włączeniu społecznemu;
17. Wzmocnienie środków wdrażania i ożywienie globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Podsumowanie

Koncepcja zrównoważonego rozwoju oparta na takich wartościach, jak środowisko naturalne i jego zasoby, współpraca gospodarcza, budowanie więzi społecznych oraz tożsamość regionalna, które traktowane są w krajowych i regionalnych dokumentach programowych jako potencjały rozwojowe. W artykule poświęcono uwagę i wskazano na miejsce planowanego sposobu funkcjonowania samorządu regionalnego w kontekście wypełniania wizji i celów polityki rozwoju bazującej na wspomnianych potencjałach.

Należy wskazać, że obecna polityka regionalna nie może odbywać się bez uwzględnienia wyzwań wynikających ze stale zmieniających się procesów rozwojowych i globalizacyjnych. Przyjęcie nowoczesnych założeń i ich konsekwentna realizacja są warunkiem uczestniczenia regionów w rozwoju cywilizacyjnym. Daje również podstawy, by sadzić, że zainteresowanie tą koncepcją wśród społeczeństwa, przedstawicieli świata biznesu, a także sektora publicznego i organizacji *non profit* na poziomie regionalnym będzie rosło. Można także założyć, że realizacja celów wyznaczonych na poziomie krajowym czy też globalnym, mających często urzeczywistnienie na poziomie samorządowym – w tym głównie regionalnym – nie będzie zagrożona. Istnieje także szansa, że w efekcie przyjętych do realizacji celów rozwojowych w ramach polityki regionalnej, spójnych z paradygmatem rozwoju zrównoważonego, znaczna ich część będzie realizowana przy wsparciu i większej akceptacji społecznej, a nawet poprzez przyjmowanie indywidualnej odpowiedzialności i podejmowanie inicjatyw przez poszczególnych obywateli.

Literatura

- Batabyal, A.A., Nijkamp, P. (2008). Sustainable Development and Regional Growth. *RIT Economics Department Working Paper*. 8.03. Pobrane z: <https://ssrn.com/abstract=1088041> (1.05.2018).
- Batabyal, A.A., Nijkamp, P. (2009). Sustainable Development and Regional Growth. W: R. Capello, P. Nijkamp (red.), *Handbook of regional growth and development theories* (s. 282–301). Cheltenham/Northampton: Edward Elgar.
- Borusiak, B., Pająk, K. (2015). *Paradygmat zrównoważonego rozwoju lokalnego i regionalnego we współczesnej gospodarce*. Warszawa: CeDeWu.
- Borys, T., Czaja, S. (2009). Badania nad zrównoważonym rozwojem w polskich ośrodkach naukowych. W: D. Kielczewski (red.), *Od koncepcji ekorozwoju do ekonomii zrównoważonego rozwoju* (s. 51–74). Białystok: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku.
- Borys, T. (2012). Trwały i zrównoważony rozwój. W: W. Gasparski (red.), *Biznes, etyka, odpowiedzialność* (s. 477–479). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Brundtland, G. (1987). Our Common Future—Call for Action. *Environmental Conservation*, 4, 291–294. DOI:10.1017/S0376892900016805.
- Caratti, P., Locascio, G. (2006). Sustainable Development Policies in Europe. *FEEM Working Paper*, 152. Pobrane z: <https://ssrn.com/abstract=952936>; <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.952936> (1.05.2018).
- Giaoutzi M., Nijkamp, P. (1994). *Models for Regional Sustainable Development*. Avebury: Ashgate.

- Gutman, P. (2007). Ecosystem Services: Foundations for a New Rural-Urban Compact. *Ecological Economics*, 62, 383–387.
- Kłós, A. (2017). Instrumenty finansowe w realizacji polityki zrównoważonego rozwoju. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe*, 319, 94–103.
- Korenik, S. (2011). *Region ekonomiczny w nowych realiach społeczno-gospodarczych*, Warszawa: CeDeWu.
- Renda, A. (2017). How can Sustainable Development Goals be ‘mainstreamed’ in the EU’s Better Regulation Agenda? *CEPS Policy Insights*, 12, 1–16.
- Šabić, D., Vujadinović S. (2017). Regional development and regional policy. *Collection of Papers – Faculty of Geography at the University of Belgrade*, 65, DOI: 10.5937/zrgfub1765463V (1.05.2018).
- Ustawa z 6.12. 2006 o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dz.U. Nr 227 poz. 16580; tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 1376 z późn. zm.
- Wallis, A., Richards, A., O’Toole, K., Mitchell, B. (2007). Measuring Regional Sustainability: Lessons to be Learned, *International Journal of Environment and Sustainable Development*, 6, 193–207.
- Wołczek, P. (2011). Strategia a CSR. W: Z. Pisz, M. Rojek-Nowosielska (red.), *Spoleczna odpowiedzialność organizacji. Metodyka, narzędzia, ocena* (s. 275–289), Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 156.
- Wołczek, P. (2014). The concept of corporate social responsibility and sustainable development. *Problems of Sustainable Development*, 1, 157–166.
- Zacher, L.W. (2008). Trwały rozwój – utopia czy realna możliwość? *Problemy Ekorozwoju. Problems of Sustainable Development*, 2, 157–166.
- SOR (2020). *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r., Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. Pobrane z: <https://www.miir.gov.pl/strony/strategia-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju/informacje-o-strategii/> (1.05.2018).

SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN REGIONAL POLICY – BASED ON THE STRATEGY FOR WESTERN POMERANIAN REGION UP TO 2030

Keywords: regional policy, sustainable development, regional development, strategy for regional development

Summary. Pursuing various policies by self-governmental institutions or agencies needs an orderly approach and co-ordination with European and national policies in order to set essential goals for the overall development strategy within the existing legal and organizational framework. When talking actions in this respect, self-governmental agencies should always have in mind the paradigm of the well-balanced economic, social and urban development.

The paper introduces examples of core documents prepared at the national and regional levels, whose aim is to indicate the main assumptions for rational development, as well as the paper stresses the level of their cohesion in the context of pursuing the paradigm of sustainable development. The

---

main research objective of the paper is to introduce the essence and scope of national and regional development strategies and to assess advantages and limitations related to their implementation.

*Tranlated by
Magdalena Kogut-Jaworska
Bogdan Wankiewicz*

Cytowanie

Kogut-Jaworska, M., Wankiewicz, B. (2018). Zrównoważony rozwój w polityce regionalnej – przykład Strategii Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 4 (133/1), 185–195. DOI: 10.18276/epu.2018.133/1-15.